

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

„Freiheit“ in „Fortschritt“ naših učiteljev.

Iz Notranjskega 8. marca [Izv. dop.]

Dežman — uže renegat — je rekel o priliki, da je tudi on Slovenec, in da nij protivnik slovenščini. Naši najnovejši renegatki in nemškutarčki — kruhoborci učiteljskega stanu — so prekosili tega svojega mojstra in patrona, oni v svojej „Schulzeitung“ trdijo, ne samo da niso protivniki slovenščine, temuč celo, da slovenščino ljubijo, da jim je materini jezik „drag“. In zavoljo te velike ljubezni slovenskega jezika pišejo in berejo — nemško „Schulzeitung“, govoré in poročajo v svojih shodih in društvih — nemški. Stoj fant! Tu te lahko na laž postavijo. Pri slavnem — racam pogubnem — shodu postonjskega „zweigvereina“ v Senožehah pri oslu Demscherji — pardon! Demscher nij osel, uže ime kaže, da nij, osli so po njegovem modrem izreku le Slovenci, torej pustimo osla, in recimo — pri slavnem shodu pri Demscherji, sklenili so naši Thumovci v svojej diplomatičnej prevejanosti, da je pri njihovem zborovanju dovoljeno slovenski govoriti, kdor nemški ne zna. Kako pravični so ti gospodje slovenskemu jeziku, in kako mogočni tudi, — kar sami sebi dovolijo, slovenski govoriti, kadar jim zmanjka — nemške učenosti. To je dokaz, da ti možičji slovenščino res ljubijo, sicer bi bili sklenili, da kdor nemški ne zna, naj kima.

Ne mislite pa, da kdo izmeje naših učiteljskih nemškutarčkov nemški ne zna. To je morebiti lani bilo, letos je to nemogoče, letos berejo — „Schulzeitung“. Ako še ne veste, čujte. Kdor se hoče naučiti nemškega jezika

ali „Reichs-prache“, kakor ga neki učen Thumovec imenuje, temu se nij treba glave ubijati z nemško slovnico, nemškim slovarjem in nemškimi klasiki, Simovo — „Schulzeitung“ naj bere, pa zna. To se bo morebiti komu čudno zdelo, pa ta misel je udom „zwergvereinov“ — dogma. Kaj menite, zakaj se „zwergvereini“ snujejo? Zato, da se učitelji iz ljubezni do svoje slovenske domovine in slovenskega jezika — nemščine učijo iz „Schulzeitunge“. — Torej ónim učiteljem, kateri so nemščine zmožni, nij treba „zwergvereina“ in „Schulzeitunge“. Motite se. Tudi ti morajo v „zwergverein“ vstopiti, da pokažejo, da nemščine niso zabili, in da spričajajo, da jim je materinski jezik — drag, da ljubijo svojo — domovino. „Durch leere phrasen wird dem vaterlande nichts geholfen.“ Kdor hoče slovenskej domovini pomagati, vpisati se mora v kak „zwergverein“, to je prvi pogoj, drugo je vse ničev. Narodnjaštvo in prenapetost ne vodita daleč. „Facta loquuntur!“

In kdo je prenapet narodnjak? Vsak učitelj kateri še nij ud kakega „zwergvereina“, ali kateri si ne da vsiliti „Schulzeitunge“. Bodi še tako miren in miroljuben, izpolnjen še tako vestno svoje učiteljske dolžnosti, bodi štedljiv, naročuj si podučnih, pedagogičnih in družnih časnikov, kupuj si koristnih knjig v vseh jezikih, katere razumeš, izobražaj vedno bolj sebe in širi omiko tudi mej prostim narodom, mej katerim živiš, in katerega kruh ješ, — vse je zastoj, ako ne pritečeš v „zwergverein“, kadar te pokličejo, in ako se braniš in ponižno ne občuduješ „Schulzeitunške“ modrosti. Gorje ti, ako ne živiš in delaš po Simovej in Thumovej morali, — ti si nemirnež, nepokojnež, zdražbe delaš in neslogo seješ

in nikdar nijsi varen, da te mogočni Vodopivec se svojim bičem ne doseže. Tako je!

In kako se imenujejo te komedije mej učitelji, ta „ljubezen“ slovenščine in slovenske domovine po „Schulzeitunškem“ receptu, to veterinjaštvo in kruhoborstvo, te denunciacije in tožbe mej kolegi, to žuganje in preganjanje, ta terorizem in ta demoralizacija?

To je: „Freiheit“ in „Fortschritt.“

O srečna dežela, ki imaš take učitelje!

Za splošno volilno pravico

se poseza v svojem uvodnem članku tržaška „Edinost“, ki piše mej družim:

„Splošna volilna pravica odpravila bi mnogo nepostavnostij, ki se gode pri sestavljanju volilnih listin. Splošna volilna pravica ne bi potrebovala preiskav davkovskih knjig, ne drugih sitnostij, ampak le kratke bukve in občinskega urada potrilo o dobrem vedenju. Naš narod je zdrav, čil narod, treba mu je svobode, da se razvije, zatoorej je čas, da začnemo splošno na to delati in podučevati ljudstvo, s čem bi na bolje pršli, namreč, ako si vsak zbere zaupnega zastopnika, ki bo neustrašljivo stal na braniku narodnih pravic in možato se potezal po željah svojih volilcev za njihovo blagost za njih pravice. Morda se bode nam očitalo, da škilimo v socijalizem, da ne daleč smo od pogubonosnih načel socijalistov; strašiti se ne smemo borbe za napredek in svobodo, ne omagati pri delu za obne pravice, biti moramo vstrajni, srčni in do trpkega zatajevanja potrpežljivi, ako hočemo žeti sad, kateri smo s potom v obrazu in krvavimi žulji sejali. Kaj poreče pohabljeni betežni vojak na svojem domu, videč, kako je ob času volitev, kako zalezuje gospoda iz kancelij bornega kme-

Listek.

Slovanščina v romanščini.

Pod tem naslovom izdal je g. Davorin Trstenjak pretečeno leto v Celovcu tiskano knjigo, katera zaradi mnogovrstnih novostij na filologičnem polji in zaradi v njej naznačenih dozdaž še malo poznatih virov živo zaslučuje, da se ne vrže takoj v stran, in da se ne pčzabi s prahom pokrita v kacem kotu, kakor je enacim razpravam pri nas navadna osoda.

G. pisatelj izjavlja v predsllovu, da so ti članki podatki k njegovim razpravam, katere so bile pod naslovom: „Slovanski elementi v venetščini“ v letopisih „Matice slovenske“ 1874, 1875, 1876 in 1877 objavljene. „Prebravši in preučivši mojstra Dieza — nadaljuje g. pisatelj — našel sem mnogo besedij, o katerih izvrstni Diez razlagaje jih, samo pove, da ne zna za njihov vir in početek, mnogo zopet, o katerih Diez sam dvomi, je-li je nje-

gova razlaga istinita. Te besede sem skušal iz slovanščine razložiti, zato sem dal svojej knjižici naslov: „Slovanščina v romanščini“.

Sme se reči, da je g. pisatelj, kar je „skušal“, če ne pri vsacej besedi, vsaj pri mnogih i dosegel. Res je, da je Diez, oče in prvi mojster hist. gramatike romanskih jezikov, dasi od vseh romanistov še denes visoko čislán, gledé razlage marsikatero romanske besede uže nekoliko zastarel. Veda, katerej je on našel glavno žilo, krepí se in rase polna živenskih močij; a mojstra, kateri jim je odpri strmeče oči, prekosili so, kakor se večkrat prigodi, lastni učenci v marsikaterem obzaru, kojim je bil on pokazal zaklad in dal jim ob enem postave, kje in kako naj iz njega zajemajo.

Ipak so se dozdaž skoro izključljivo germanški in romanski učenjaki z romansko etnologijo pečali, in ker slavjanščine poznali nijso, nijso se, seveda ne na njo ozirati mogli. G. pisatelj se boji, da se bode imel ne samo s filologi, ampak

i s historiki boriti. Ne dá pa se tajiti, da ako se vsi historiki sveta unisono zoper mnenje g. pisatelja izrečejo, tak verdukt vendar ne bi mogel uničiti zanimivosti njegovej knjigi; jezik naroda slavjanskega, kateri je segal od enega do drugega kraja Evrope, nij mogel za sednje jezike brez sledu izginati in vsakako zaslučuje, da se filologi učenjaki pri razkladanju dvomljivih besedij v sosednjih jezikih i na njega ozirajo, i njega v poštev jemljejo.

Preidem k razpravljanju dela samega.

B a r m e.

Pri razlaganju te besede vrinila se je g. pisatelju mala pomota. G. Trstenjak piše: „Barne, starofranc. balma, prov. cat. in v novejših narečjih baumo itd.“; a biti bi moralo: „Barne piem., balma prov. cat.; v starofrancoskem nahajamo balme. Raynouard, Vie des Saints pše v 13. stoletji: „Après s'en alla en Bethleem et en la balme dou Souve-nour entra“. Littré navaja: „Baume ou balme,

tovalca. Jaz bi moral voliti, kliče ognjen, jaz sem smrti v obraz gledal, pa si še toliko nijsem zaslužil, da bismel glas dati človeku kateremu zaupam. Moja roka je sukala meč in sekala vrste sovražnikov, pa danes nij vredna, da vrže svoj glas v pušico za ljudskega zastopnika? Francoska je najizgledniša dežela, tam je knez in delavec pri volilnej pušici, delavčev denar toliko plača, kolikor knezov. Živimo v devetnajstem stoletju, prošti so časi, ko je ubogi kmet zidal grajščakom in plemenitašem na strmih gorah in nevarnih pečinah tverdnjave, da so potem lažje tlačili svoje podložne. Devetnajsti vek je vek s obode, zjedinenja narodov, otesanja jarma in spon. Ljudstvo si zbira svoje zastopnike, da s tribune povzdignejo glas. Ali še nij vse popolnoma, manjka splošnega glasovanja in le takrat bodo izvoljenci pravi ljudski zastopniki, ko bode metal delavec, hlapec, rokodelc in knez, kakor v vojaštvu zdaj, v volilno pušico brez razločka stanú svoj glas. Da pa to dosežemo, treba je pripravljati pot, podučevati nevedne."

Nekoliko o Bolgariji.

Vsi evropski dnevniki se živo zanimajo za novo bolgarsko državo in njenim zastopništvom, z bolgarsko skupščino, in z načrtom ustave, ki jej je predložena, in ki bo povod, da bodo nastale politične stranke, kakor jih imamo v vsakem parlamentu, in v vsakej ustavnej državi sploh.

Najvažnejšo ulogo v Bolgariji imata v rokah Dmitrij Zankov in Marko Balabanov. Oba sta studirala v Parizu in Londonu, posvečujoč se posebno pravoznanstvu; oba sta delovala uže od davnaj v prid svoje domovini, in predma sta včasih hodila vsak svojim potem, imela sta pred očmi vendar oba vedno isti cilj: od velevlastij pridobiti samostanost za Bolgarijo. V ta namen sta napisala leta 1876 spomenico do velevlastij, in nekoliko mesecev po ónej spomenici izdala sta v Londonu brošuro o turških zverstvih. Zankov je želel z zmernostjo doseči česa od Turkov, Balabanov pa je delal opozicijo à tout prix, in je govoril za izseljenje ali emigracijo Bolgarov. Ko je po letu 1860 Midhat-paša postal upravitelj Dunavskega vilajeta, hotel se mu je Zankov bližati, ker se mu je Midhat zdel pameten mož. Zidnji čas bil je Zankov civilni načelnik v Svištovu, Balabanov pa v Trnovu. Sodijo, da bode Zankov načelnik

konservativne stranke in predsednik skupščine. Tretja važna politična oseba na Bolgarskem je duhovnik Antimos, bivši eksarh, olikan in energičen mož, ki je mnogo storil za ustanovljenje narodne bolgarske cerkve; pozneje so ga Turki zaprli ter ga odpeljali v Angoro, od koder ga je intervencija Rusije rešila.

Važno ulogo ima tudi Drinov; ta je po poklicu profesor, in zdaj je tudi tajnik koeza Dondukov-Korsakova. Učil se je po ruskih univerzah, in je pisal v ruskem jeziku obširno povestnico Bolgarske. Premda je mlajši od Zankova in Balabanova, imajo ga za zmožnejšega od njiju. Drinov je vsestransko olikan mož.

Stranke na Bolgarskem mogó se razdeliti v konservativne in naprednjaške; a ta izraza imata v Bolgariji drug pomen, nego li pri nas ali sploh na zapadu. Konservativci namreč kolikor toliko spoštujejo berlinsko pogodbo, naprednjake pa bi lahko imenovali panbulgare, t. j., oni bodo težili za tem, da se vsi Bolgari, tudi oni v Macedoniji in vzhodnej Rumeliji, politično zedinijo. Revolucijske stranke zdaj nij še, ali vsaj načelnika nema. Pred nekoliko tedni namreč je umrl v Ruščuku voditelj te stranke Karavalov.

Uvedenje nove administracije ne bode težavno, kajti za urad sposobnih ljudi ima Bolgarska dovolj. Z vojsko bode morda slabše, kajti Bolgari se uže štiri veke nijso vojskovali; le hajduštvo, ki pa je imelo manj členov, nego li óno v Srbiji ali v Greciji, kjer se hajdoci zovejo klefci, le hajduštvo je ohranilo v narodu nekoliko vojnega duhá. Bolgari so mirljubni ljudje, dovršeni vrtarji in poljedelci, in takim smodnik smrdi. Častnikov Bolgari nemajo svojih; vežbajo jih ruski, mej katerimi je se ve da mnogo Bolgarov. Minister vojni bode brž ko ne Križevskij, zdaj poveljnik v Varni trdnjavi. Uradnikov bode mej mladežjo dovolj, ki se je učila po univerzah v Peterburgu, Moskvi, Kijevu, Odesi in tudi na Dunaji. Mnogo mladih Bolgarov pa je obiskovalo univerzo v Bukreši, kjer so se navedli francoskih običajev in napili ognjevitiga francoskega svobodoljubja. Tudi univerze v Berlinu, Parizu in Londonu jih je mnogo obiskovalo.

Duhovenstvo v Bolgariji je zelo omikano; ono bode uplivalo mnogo na narodni razvoj naših bolgarskih bratov. Mnogo bode treba torej dela, da bode vse v redu; mi se bomo gotovo kot Slovani veselili blagostanja

naših bratov, a ne samo kot Slovani, nego i kot človekoljubi, kateri želimo, da bi bili Bolgari dostojno odškodovani za vse hudo, katero so v tolikej meri in toliko let trpeli od kletih sovražnikov križa in civilizacije.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 10. marca.

Ustavoverna nemška stranka nadaljuje svojo orozicijo ónej avstr. politiki, ki je Avstrijo v Bosno privela, kjer koli in kakor koli more: zdaj vlasti v delegaciji, ker čuti, da mora ta novi pravec v vnanjej politiki tudi smer notranje politike izpremeniti. Ustavoverna politika nij za povečanje avstrijske oblasti, temuč ima povsod le samo svoj nemški poseben protiaustrijski cilj pred očmi.

Naša vlada, ali bolje grof **Andrássy** se dogovarja kakor znano, uže dolgo s Turčijo zastran posejenja Novega Pazarija. "Bohemia" zdaj poroča, da so ti pogovori ustavili se, ker Turčija trdoglavo hoče imeti zagotovilo, da Bosna še zmirom spada pod njeno vrhovno oblast.

Kakor je zdaj tudi "N. Fr. Pr." izvedela, pridejo iz Bosne naši zdaj tam garnizonirani vojaki večidel domov, a drugi grelo tja na njih mesto. Pri tej priliki se bode garnizija zmanjšala.

Minister grof **Taaffe** se je 7. t. m. v Innsbuku poslovil od prebivalstva in uradnikov. Mnogo simpatij in čestitani mu je bilo javljenih. Nij se poznalo, da so ga prej ustavoverni nemški časniki hudo napadali, češ, da Tirolcem "črnim čehom" preveč skozi prste gleda.

Iz **Sarajeva** se poroča, da so tam muhamedanci 8. marca slovesno praznovali rojstveni dan svojega proroka Muhameda. Deputacija 18 muhamedanskih duhovnov in odličnjakov sarajevskih je bila prišla k poveljniku Jovanoviču zahvalit se za religiozno enakopravnost in zagotavljanje zvestobe cesarju s pristavkom, da bode prepričanje o verskej toleranci zadnje sledi ustavljanja zoper novo vlado odpravilo.

Italijanska vlada hoče baje v **Dalmaciji** in ob vsem našem Primorju število svojih konzulov pomnožiti. Najbrž zato, da bodo delali bolj za "Italijo irredento", da si se kot uzroki navajajo trgovinski interesi.

Vnanje države.

Rusi so začeli menda predvčeranjem **Bolgarijo** zapuščati. Dne 8. marca je prva konjice polna ladja odplula iz Ruščuka v Brailo, tam bodo jezdec po suhem črez Besarabijo šli domov. — General Skobelev je Turkom poročil, da bode v 14 dneh Adrianopolj izpraznil.

grotte, dans le Midi. La Sainte — Baume, montagne du Var, où l'on dit que sainte Madeleine se retira."

Kar se tiče te besede, so Francozje menda pregenjalnej razlagi mojstra Dieza nezvesti postali in rajši slede Thierry-u, kateri v svojej "Hist. des Gaulois" — piše Littré — "dit baou un mot ligurien."

Ta beseda se nahaja v prov. in znači baou, fr. rocher, peč, skala, pečina; od tod prihaja baoumo, kakor nekateri mislé. Vsakako pa je vrlo zanimivo vedeti, da ima beseda barme ili balme ravno isti pomen kakor parma v Solčavi; p se spreminja čestokrat v b in celo v v na pr.: lupa, luba, luva, luve, sedanja pisava louve; ripa, riba, riva, rive itd. Tudi r se mnogokrat v l spremeni; na pr.: angl. coronel (stara pisava), piše se zdaj colonel a izgovarja kōrnel; iz lat. marmorem acc. nastalo je v franc. marbre, v angl. marble itd.

Tas, haridelle, harasser.

Ni Diez ni Francozje ne vedó, kje bi pravo koreniko tem besedam iskali. Diez primerja franc. haras arabskemu faras, konj; f se res lahko v h spremeni; na pr. lat. foris, še pri Racinu fors, a sedaj navadno hors. Nicot hoče potem iz haras izpeljavati harasser, kar pa je blizo lucus a non lucendo. On piše: "Harasser vient de haras, à cause que l'étalon à force de saillir les juments se harassé, se fatigue". Res smešno!

Prispodabljanje slavnjskih besed: tasa, hare gen. hareta in haran gori omenjenim trem francoskim je bistroumen čin g. Trstenjaka; iz tasa bi sicer moralo po pravilih hist. gram. nastati tase ne tas, ali taka izjema nij nemogoča.

Ecoufle.

Te besede Diez ne ve razložiti. Francozje menijo sedaj, ko je navedel Chevallet, Origines et formations, t. I. p. 227, da se nizobretonska beseda escoul, fr. milan na-

haja v Pryce- in Zeuss-ovem cornvalskem rečniku 12. stoletja v obliki skoul, da bi se menda dala beseda écoufle iz skoul razložiti. Meni se zdi, da ne lahko; a iz slavj. skobel nastane, kakor trdi g. Terstenjak, res pravilno écoufle.

Cochevis.

Diez pravi, da je težko tej besedi koreniko najti. Belon in za njim Ménage sta mislila, da je cochevis nastalo iz coq-vis, figure de coq; ta etimologija nema veliko za se. Tudi Grandgagnage je mnenja, da je beseda sestavljena iz coq, a da jej je drugi del vzet iz grmanščine; on navaja: coklivi, coklonvi. Mahn pa prispodablja portug. cotovia in španj. totovia, franc. cochevis; on omenja tudi nizobret. codioch, in nahaja v franc. besedi keltiško koreniko. Teško je vsakako odločiti se za jedno ali za drugo. G. Trstenjak piše pri tej besedi: "Suffiksa ne vem razložiti, a deblo se vjema sè srb. kuk-ul-j-ica, kuk-mar-ka, avis cristata, iz kuk-ma, Haube, Schopf."

Kakor „Köln. Ztg.“ piše, nameravajo nekateri krogi v Berlinu in na Dunaji predlagati, da bi — Avstrija provizorno zasedla vzhodno Rumelijo, če bodo tam po odhodu Rusov nemiri. Nij verjetno niti ne želiti.

Iz Moskve se piše, da so nemški in drugi tuji zdravniki, ki so šli v Rusijo strašne kuge iskat, močno nezadovoljni, ker niso ničesa našli. Tudi nemški časniki se srdé, ker jim je zmanjkalo hvaležnega materijala za zabavljanje na Rusijo.

Iz Belgrada se javlja: Pod predsedstvom generala Belimarkovića je bila na knežev ukaz sestavljena vojaška komisija, ki bode pečala se z reorganizacijo srbske vojske in z novim oboroženjem, tako, da bodo vsi vojaki imeli jeden sami puškovni sistem.

Turškega sultana irada razglašá, kako je Muktar-paša ovlaščen grške meje regulirati. Po tej iradi bi Turkom Janina ostala in skoro ves zaliv ob Artí. Grki s tem niso zadovoljni.

Iz Carigrada se javlja, da je Turčija tudi začela svojo vojsko reorganizovati. Posebna komisija pod Samih-pašo je začela za to delati.

Od vojske v južnej Afriki se poroča, da Zulu-Kafri od 24. februarja niso nič napadali Angležev, katerih glavni poveljnik lord Chelmsford pa si ne more razložiti zakaj: ali imajo kak poseben namen, ali pa so vsled zadnjega odboja oplašeni. — Izmed sedmih bataljonov domačih vojakov so se štirje razbili. Pišejo, da bode angleška vlada poslala v Afriko družega glavnega poveljnika. „Standard“ in „Daily News“ naravnost zahtevata, naj se Chelmsford proč pokliče, ker je njegova nezmožnost kriva, da so Zulu 840 Angležev pobili.

Na Španjskem se je ministerstvo tako sestavilo: Martinez Campos, predsednik in vojska; Molins, vnane stvari; Silvela, notranje; Ayala, kolonije; Pavia, pomorstvo; Torenó, javna dela; Orovio, finance; Auriolles, pravosodje. Novi ministri so v petek prisegli.

Kakor „Germania“ poroča, je Bismark pisal spraveljubno pismo papeževej kuriji, vendar, da še nij pričakovati uspešnega konca obravnavanj. Z drugo besedo: Bismark je nekoliko popustil, a ne toliko, kolikor se terja.

Domače stvari.

— (Matica Slovenska) ima 12. marca t. j. jutri popoldne ob 4. v čitalniški dvorani občni zbor. Na dnevnem redu so poročila o delovanju in blagajni ter dopolnilne volitve v odbor.

— (Zidanje nove hranilnice v Ljubljani.) Vodstvo tukajšnje hranilnice je razpisalo do 24. marca oferte za dela pri zidanju novega uradnega poslopja za hranilničen

urad, in sicer: zidarska, tesarska, kleparska, krovška in kamenoseška dela, v skupnej ceni 111.645 gld. 71 kr., ki se pa vsa skupaj oddajo, ne posamezno. To menda zato, da jih — manjši domači obrtniki ne bodo mogli zlicitirati, temuž kako posamno kapitalsko društvo ali pa kak tujec. Da li bode potlej novo poslopje tudi tako „izvrstno“ zidano, kakor je na pr. realka, kjer se je nad telovadnico uže streha udrila in kjer se tudi drugod uže povsod deževnica in snežnica po zidovji veselo razceja (ali na stroške dežele in ljubljanskega mesta, ki morata to nesvoje posestvo konservirati) tega ne vemo še, ali verjetno je.

— (Izkušnje) za ljudske in meščanske šole bodo v Ljubljani 28. aprila t. l. in naslednje dni potem. Kandidatje in kandidatke se imajo do 19. aprila pri vodji komisije oglasiti.

— (Ljubljanska ljudska kuhinja) bode 24. aprila cesarjevej srebrnej poroki na čast reveže zastoj nasitila. Mestni kasir Hengthaler v ta namen mile darove sprejema.

— (Tepež.) V slonovih ulicah v krčmi so se predvčeranjem pivci stopli, in nekega delavca Nahtigala hudo ranili po glavi in po prsih. Prenesen je bil v tukajšnjo bolnico.

— (Zarad žganja umrl.) Dne 4. t. m. so našli v Nemilah blizu Selc, okraj Radovljica, kmeta Janeza Miheliča, očeta več malih otrok, mrtvega. Raztelesenje je pokazalo, da se je bil žganja preveč napil, vsled česar mu je srčna žila počila.

— (Samomor.) Penzionirani oficir Stefan Kisovic se je 7. t. m. v Predmostu pri Poljanah nad Loko s svojo ovratnico obesil; uzrok je bila njegova finančialna beda.

— (Iz Celovca) se poroča, da je bil Leopold v. Moro z veliko večino za državnega poslanca izvoljen.

— (V Šmarji) pri Celji je občinski odbor sklenil 23. aprila zvečer slovesno praznovati cesarjevo srebrno poroko.

— (Iz štajerske Ribnice) se nam piše: Učitelji ribniški so letos pred pustom napravili veselico v korist ubogih šolarjev, koje čisti donesek je bil okolo 40 gld. Pri veselici je pela iz Ljubljane došla tukajšnja učiteljica E. Paletí in spremljevala na glasoviru.

— (Mariborskemu) županu sta dva oficirja izročila v sredo fotografično sliko vseh oficirjev Hartungovega polka, in sta pri tej

prilici izrekla zahvalo polkovo za povsod izkazano prijaznost in dobrotljivost Mariborčanov do vojakov tega domačega polka.

Razne vesti.

* (Strah pred kugo) ne neha tretji poljskih, nemških in judovskih novinarskih duš. Tako je te dni neki poljski jud, konjski prekupec, v Galiciji v Mielnici naglo umrl. Berž so raznesli, da na kugi. Šel je tja, ali poslan bil od vlade, prosekator dr. Feigl, a našel, da je dotičnik umrl na pijemiji, o kugi nobenega duha.

* (Proti umetnemu ali ponarejenemu vinu) se je tudi v dunajski okolici agitacija začela. V Hernalsu je bil óno nedeljo shod vinskih pridelovalcev, ki je sklenil vlado prositi, naj varuje vinogradnike pred ónimi, ki umetno ali ponarejeno vino delajo in prodajejo.

* (Požar.) Iz Metkovića se poroča, da je tam začela 8. t. m. baraka goreti. Ta ogenj je strašen nemir naredil, ker je bilo nevarno, da se 100 ladij, ki so tam bile, zapali in zgori. Vendar so ogenj srečno pogasili.

* (S konja padel.) Iz Sarajeva se telegrafuje: Stotnik Tlusti od 4. lovskega bataljona je jezdir 8. t. m. v Gorazdo, a je padel nad Sarajevim s konja in v 30 metrov globoko brezno, kjer je precej mrtve obležal.

* (Apostelj miru.) V glavnem mestu ameriškanskih zedinjenih držav je 7. marca umrl Elihu Burrit, po vsem svetu znani pisatelj in propovednik miru. Koliko je mož pisal in govoril zoper vojsko! Ali — njegov čas nij bil še prišel. Dokler ne bode enako pravice za vse, tudi miru ne bo.

* (Nemški cesar) ima menda v svojih sobah preopolzke parkete, zato mu je 7. t. m. izpoddrsnilo, da je v sobi padel, in se na desnem koku pobil.

* (Pogumna žena.) Iz Tagila na Ruskem se poroča: Kupec W. je šel 26. januarja iz Nevjaeska v Irbit na semenj. Doma sta ostali le njegova noseča žena in 13 letna deklica. Žena je sicer prosila svojega moža, da naj pred svojim odhodom jej najame čuvaja za hišo, ali mož nij hotel tega storiti, ampak dejal je za ogledalo nabit revolver in rekel: „to je najboljši čuvaj.“ Zvečer istega dne, ko je žena hotela iti ravno spat, potrkal je nekdo na okno in žensk glas je prosil za prenočišče. Žena je odgovorila, da ker nij njenega moža doma, ne sme nikogar v hišo pustiti. „To vemo,“ reklo se je zunaj, „videli smo tvojega moža; a daj nam prenočišča, noč je temna in tukaj je nevarno.“ Ženo je to omehčalo, zato ukaže 13 letnemu dekliču, naj gre tujcem vrata odpret. Kmalu potem stopita notri dve ženski; ko pa žena jedno izmed njiju nagovori, potegne ta dolg nož, ter jej zaukaže, da mora dati

Deblo se vjema, res je, ali ipak se mi dozdeva, da pri razlaganju te besede g. Trstenjak nij bil srečnejši, nego gori navedeni razlagalci.

Busse.

G. Trstenjak primerja ruski *busa*; a ta beseda se nahaja skoraj v vseh indoevropskih jezikih. Uže Ducange jo izpeljava iz lat. *butta*; prov. in španj. *bota*; ital. *botte*; lat. *botta*, *butta*, *buza*; grš. *βουτίς*; gael. *bót*; flam. *bootje*; angl. *boot*; anglosaks. *butte*, *bytte*; isl. *bytta*; nemšk. *Busse*. Moja misel je, da moramo, kjer je to lehkó mogoče, koreníko najpreje v latinščini iskati.

Gabere.

G. Trstenjak navaja „gabere franc.“. To je menda pri g. pisatelju pomota in bi moralo biti „gabare franc.“; iz *äre* nastane sicer pravilno *äre*, ali obliko *gabere* ne nahajam jaz ni v starej ni v modernej francoščini; venets. *gavara*. Diez vpraša „aber woher?“ G. Trstenjak prispodablja ruski *gavara*; a Ducange navaja latinski *galbarus*. Beseda se nahaja v

raznih oblikah v francoščini: *gabare*; *gabarer*; *gabaret*; *gabarit*; *gabariage*; *gabariet* subst. in *gabariet* verb.; *gabarieur*; *gabariot* in *gabariotte*. Jaz menim, da ta beseda, ki se nahaja v tako raznovrstnih oblikah v francoščini, nij prešla iz ruščine v romanščino, ampak narobe, kar je pri mornarskih izrazih vsakako precej verjetno.

Coque.

V starofranc. sem našel isto tako *conque*, kar je važno. Gospod Trstenjak primerja ven. *cochi* rusk. *koča*, *koč*, *kočmara*. Ako pomislimo, da se nahaja beseda v prov. *conca*, *concha*, *comca*; španj. in ital. *conca*; portug. *concha*; lat. *concha*; grš. *κόχνη*; sansk. *ganika*; menim, da moramo pri latinskem *concha* ostati; n pred g in k čestokrat izpade.

Zatara.

G. Trstenjak piše pri tej besedi: „Zatara, franc. španj. . . .“ Meni nij znano, da bi se nahajala beseda *zatara* v francoščini, in mislim, da je pomota; pač pa so *zatara*, *zatta*, *zata*

italijanski izrazi. G. pisatelj primerja venet. *zattera*; staroslov. *zatr-ga*; ruski *katorga*; sansk. *katora*; slov. hrv. *čutura*; slov. *čatara*. Mogoče je, da je prešla ta beseda iz slavjansčine v romanščino.

Ne dopušča mi ni čas ni prostor razpravljati vse besede, kojih se nad 100 v g. Trstenjakovej knjigi nahaja. Zato sem vzel za poredoma prvih 10, in upam, da sem uže s temi dosegel svoj namen, dokazati zanimivost in važnost ove knjige, in opozoriti na to bistroumno in učeno delo neutrudljivega našega pisatelja g. Trstenjaka. O prilici nameravam — z dovoljenjem g. pisatelja — prevesti njegovo knjižico v francoski jezik, ker zanimivo to delo močno zaslužuje, da je vredno ocenijo strokovnjaki v romanščini, kakor Mussaffia, Gaston, Paris, Ascoli in drugi.

V Ljubnem 25. februarja 1879.

J. T. Turkuš,
privatdocent mod. jezikov na mont.
akademiji in učitelj na višjej realki.

ves denar, kolikor ga ima. Žena prosi, naj jo nikar ne umoré, ter da roparjema 100 rubljev. To je pa bilo jima premalo, zato zgrabita ubogo ženo, ter jej pretita, da jo bosta umorila, kakor sta deklico, ki jima je vrata odprla, ako ne izroči ona več denarja. Akopram je pa mož v resnici vse seboj na semenj vzel, dejala je žena vendar v svojih smrtnih silah, da je v kleti na dvorišču še nekaj denarja skritega. Roparja gresta tja in peljeta ženo seboj. Jeden roparjev stopi v klet, a drugi ostane vrh stopnic sam z ženo; ko se je bil ta nekoliko navduol nagnil, porabi žena ugoden trenotek, ga suno pahne dol po stopnicah, in vrata zaklene. Vsa spehana gre potem nazaj v sobo, in preplašena čuti, da se trenotek bliža, ko bo porodila. Naenkrat se čuje zopet trkanje na oknu, in ker žena nij hotela vrat odpreti, vlomi tretji ropar okno, in hoče skozenj v sobo zlesti. Zdaj se le se je žena domislila revolverja; z zadnjimi močmi ga zgrabi in ga izstrelil na roparja, tako da je ta mrtev obležal mej oknom. Drugo jutro so mimo prihajajoči ljudje videli truplo mrtvega roparja viseče mej oknom, pred pragom hise pa umorjeno deklico, ter so poklicali pomoč. Žena, ki je uže porodila, povedala je uradnikom vse; ti so šli potem v klet da bi ujeli zločinca, a ta sta se uže obesila, ko sta uvidela, ka ne moreta pobegniti.

Umrli v Ljubljani.

28. februarja. Janez Girod, meščanski urar, 35 let, na starem trgu št. 2, vsled mrtvice na pljučah. — Jozefa Dolher, dete hišnega posestnika, 11 1/2 m., v Florijanovih ulicah št. 32, vsled bljuvanja. — Helena Bušavec, zasebnica, 73 let, v frančiškanskih ulicah št. 6, vsled oslabljenja.

1. marca. Anton Pene, kaznjenec, 56 let, na gradu, vsled otekline na pljučah. — Anton Eržen, prisilni delavec, 38 let, v prisilnej delavnici, vsled vnetice podprsnice kože.

4. marca. Reza Pesjak, oskrbovalka, 37 let, pred škofijo št. 6, vsled vnetice možjanske kože.

5. marca. Elizabeta Valenčič, soproga vratarjeva, 61 let, v seminarijskih ulicah št. 4, vsled pljučnice.

Tuji.

10. marca:

Evropa: Martin iz Dunaja.
Pri Slonu: Archer iz Celovca. — Dr. Vok iz Vipave. — Šešek iz Senožeč. — Leicht iz Dunaja.
Pri Malini: Urbančič iz Dvora.

Dunajska borza 10. marca.

(izvirno telegrafično poročilo.)

enotni drž. dolg v bankovcih . . .	63	gld.	50	kr.
enotni drž. dolg v srebru . . .	64	"	05	"
zlata renta . . .	76	"	25	"
1860 drž. posojilo . . .	116	"	75	"
Akcije narodne banke . . .	792	"	—	"
Kreditne akcije . . .	234	"	10	"
London . . .	116	"	75	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	29	"
C. kr. cekini . . .	5	"	54	"
Državne marke . . .	57	"	35	"

Loterijske srečke.

V Trstu 8. marca: 63. 12. 21. 3. 73.
V Linci 8. marca: 72. 87. 47. 88. 74.

Slovenske knjige.

Pri uredništvu „Slovenskega Naroda“ se dobé in na pismo željo tudi proti poštnemu povzetju pošiljajo naročevalcem sledeče slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Zerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Kršnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Travnik v najem.

Poleg zidu ob tržaški cesti v mestnem pomurju ležeči 11 1/2 orlov obsegajoči, tako zvani travnik „gostilničarja pri slonu“ (Elefantenwirtschens Wiese) odda se za jedno ali več let ves ali pa v posamnih kosih v najem. (77-1)
Vse natančnejše poizvé se v slonovih ulicah, hišna štev. 7 (nova) v I. nadstropju.

Marke Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.
(195—189)

Nove vozne liste za železnice

prav po nizkej ceni priporoča
„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

V „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v Ljubljanski čitalnici.
8° 9 pol. Cena 30 kr.

Lekarna „pri sv. Leopoldu“ na Dunaji,

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse,

FILIPA NEUSTEINA,

(390—12)

priporoča p. n. občinstvu celo vrsto pravih zdravilnih in toaletnih sredstev, ki so se vselej kot izvrstna izkazala in gotovo ozdravila.

Tisoč spričeval je potrjujejo.

P. n. občinstvo se prosi, da samo one specialitete za prave sprejema, ki so z našo firmo zaznamovane.

Neusteinove posladkorjene pile sv. Elizabete za čiščenje krvi lahko odganjajo, čistijo kri, in niso škodljive; dobre posebno pri boleznih v spodnjih organih, zimici, boleznih pranih organov, kože in oči, otrok in žensk; odpravijo zapreje, pravi vir največ boleznij. Ta pila je najboljši in najcenejši izdelek te bice. 1 valar, 8 škatlic, s 120 pilami, stane 1 gld., posamezne škatlice 15 kr.

Odlikovane so te pile z jako čistečim spričevalom dvornega svetovaleca prof. Pitha. Izvrstno zdravilo za ozeblino.

Beaume' Girome, 60 kr.

Brownova pomada, najizvrstnejše sredstvo za ohranjenje in barvanje las, daje lasem prvotno barvo. Velik lonček stane 2 gld., majhen 1 gld.

Dr. Callmanna lasno barvilo, popolnem, da osvelemu lasu vsako barvo (rjavo, rumeno). 3 gld.

Orientalni prah za dame, dá koži gladkost, finost in mehko, (belo ali roza), a 1 gld. in a 50 kr.

Albuminat od železa, najuspešnejše zdravilo, bledicam, rekonvalescentom in bolnim na živcih itd.; uže čez malo dni se čuti, kako albuminat od železa vpliva. 1 gld. 50 kr.

Elektro-motorični vratni trak, za teženje otrok, najboljši uspeh 1 gld. 50 kr.

El Benito, jedino dobro sredstvo proti izpadanju las in odpravljanju luskin. 1 gld. 80 kr.

Dr. Fremonta prerodilni likér, najboljšo krepijo in svežilo. 2 gld.

Prsne cigarete iz smrekovih igel, najboljšo sredstvo zoper naduho. 25 kosov 1 gld.

Guaco - prilepek zoper raka, gnjilobo v kosteh in vse vrste ran. 3 gld.

Guaco - tinktura zoper vse hudo kvarjenje krvi, prehlajenja v želodci itd. Gld. 1.50, 2.50, 4.—

Guaco - mazilo, katero vse bolečine odpravi, ako se z njim namaže. 3 gld.

Guaco - esenca zoper gnjilobo in bolečine v zobeh. 1 gld. 50 kr.

Aromatičen duh zoper trganje po udih, priporočen vsem, ki imajo putiko ali revmatizem. 70 kr.

Hallerjeve jedne pastile nadomeščajo popolnem kitovo salo. Te jedne pastile ozdravijo bramorce, zastarelo siphilis, bolečine v glavi, žlezah in na očeh. 1 škatlica 60 kr.

Injection Cadelle, ozdravi jako naglo vsak mehurni katar (triper ali beli tok) brez slabih nasledkov. 1 gld. 60 kr.

Gušni duh, najboljšo sredstvo proti guši (krofu). 70 kr.

Umeteljniški sok, iz najboljših švicarskih planinskih zelišč; olajša takoj vsak kašelj in prsno bolezen. 70 kr.

Kumys najboljšo sredstvo zoper slabo prebavljenje, drisko, ponehavanje močij, shujševanju in sušici. Cena jedne sklenice 80 kr.

Menthin, najboljšo zdravilo za želodec, potolaži krč, se rabi tudi kot zobna tinktura in ustna voda. 50 kr.

Margaritte - bonboni zoper kašelj, 30 kr.

Oreillon, dobro zoper vse ušesne bolezni, proti gluhosti, šumenju itd. 70 kr.

Odontin zobna pasta, naredi najčrnejše zobne bele ko biser. 70 kr.

Po - ho, iz Kine prinesen, olajša takoj najhujšo migreno in bolečine v glavi. 1 gld.

Dr. Bayerja pravi pulherin je najboljšo sredstvo zoper sinje, daje koži blago in rožno barvo. a 1 gld. 50 kr. in a 80 kr.

Royerjevo hemeroidialno mazilo, tem priporočeno, katere hemerojide nadlegujejo. 1 gld. 60 kr.

Salycil - antisuitin, proti sitnemu potenju rok in nog. a 50 kr.

Salycilno milo, najboljšo in najcenejšo milo. 25 kr.

Schrierove zobne pile, za votle zobe najboljšo zdravilo. 25 kr.

Storax - Crème, čudovito pomaga pri vseh kožnih boleznih. 80 kr.

Wlinsi - papir, proti nahodu, prenemu kataru, prehlajenju v vratu in hripi. 1 gld. 20 kr.

Dr. Haiderjev zobni prah, 35 kr.

Vedno v zalogi je: **Kondensirano švicarsko mleko** a 55 kr. **Nestlejeva otročja moka** a 90 kr. **Dr. Golijev jedilni prah** a 84 kr. **Poppova anaterinina ustna voda** a 1 gld. 40 kr. **Liebigov mesni ekstrakt** jeden četrt funta 80 kr. **Dr. Pfeffermannova zobna pasta** a 1 gld. 25 kr. **Poltova resedna pomada** a 1 gld. 50 kr.

Veliko skladišče **parfemerij, mila, pomad** itd. prvih pariških firm. — **Čokolade** francoske kolonije od 60 kr. do 3 gld. funt. — **Pravi ruski čaj** a 1 gld. jeden četrt funta. — Skladišče vsakovakih **instrumentov** za zdravljenje, kakor **samoklistiri, brizgalnice, bandaže** itd. jako ceno. — Velika zaloga **zobnih krtičic, smink** in drugih **toaletnih rečij.** — Priporočamo p. n. občinstvu **zdravila v posladkorjenej obliki,** kakor kinin, kopaiva, doverski prah, železo, jetrno olje, bromkali, jodkali, rabarbar, dvojno ogljenokisla soda, magnezija itd. po najnižji ceni. — Najznannejše **specialitete farmacije** in **parfemerije, francoske, angleške, ameriske, nemške, švicarske** in **avstrijske** se pri nas vedno dobivajo.

Vse reči, ki spadajo v farmacijo, parfemerijo in k toaleti pariške razstave 1878, dobivajo se tu, in se cenilniki zastoj razpošiljajo.

Opozorujemo posebno na knjigo: „**Dr. Boll's Schönheits- und Gesundheitspflege**“ cena 30 kr.

Pivo od železa, boljše in zdravljive, nego vsi drugi sladni izdelki, krepi in radi zdrave, rekonvalescente in bolne. 50 kr.

Mi razpošiljamo ali proti gotovini ali poštnemu povzetju in pri en-gros nakupu dajemo velike rabate.